

תענית יב

דין של רב הונא: אמר רבי זעירא אמר רב הונא: יחיד שקיבל עליו תענית, אפילו אכל ושתה כל הלילה - למחר הוא מתפלל תפילת תענית. לן בתעניתו אינו מתפלל של תענית.
נסיון להבין דברי רב הונא: אמר רב יוסף: מאי קסבר רב הונא?

- אין מתענין לשעות
- או דלמא מתענין לשעות, והמתענה לשעות אינו מתפלל תפלת תענית?

הבנת אבבי בדברי רב הונא: אבבי: לעולם קסבר רב הונא מתענין לשעות, והמתענה לשעות מתפלל תפלת תענית, ושאני הכא - דאיכא שעות דליליא דלא קביל עליה מעיקרא.

עוד בעניין מתענין לשעות: מר עוקבא איקלע לגינזק, בעו מיניה:

- מתענין לשעות או אין מתענין לשעות? לא הוה בידיה.
  - קנקנין של נכרים אסורין או מותרין? לא הוה בידיה. ב
  - מה שימש משה כל שבעת ימי המלוואים? לא הוה בידיה.
- אזל ושאל בי מדרשא. אמרו ליה,
- הלכתא: מתענין לשעות, ומתפללין תפלת תענית.
  - והלכתא: קנקנין של נכרים לאחר שנים עשר חדש מותרין.
  - במה שימש משה כל שבעת ימי המלוואים - בחלוק לבן. רב כהנא מתני: בחלוק לבן שאין לו אימרא.

הגבלת הדין מתענים לשעות: אמר רב חסדא: הא דאמרת מתענין לשעות - והוא שלא טעם כלום עד הערב.

קושי: אמר ליה אבבי: הא תענית מעלייתא היא!

תירוץ: לא צריכא דאימלך אימלוכי.

עוד דין באותו עניין: ואמר רב חסדא: כל תענית שלא שקעה עליו חמה - לא שמיה תענית.

קושי מברייתא 1: מיתיבי: **אנשי משמר מתענין ולא משלימין!**

תירוץ: התם לצעורי נפשיה בעלמא הוא.

קושי 2: תא שמע: **דאמר רבי אליעזר ברבי צדוק: אני מכני בניו של סנאב בן בנימין, ופעם אחת חל תשעה באב להיות בשבת, ודחינהו לאחר השבת והתענינו בו ולא השלמנוהו, מפני שיום טוב שלנו הוא!**

תירוץ: התם נמי לצעורי נפשיה בעלמא הוא.

קושי 3: תא שמע, דאמר רבי יוחנן: אהא בתענית עד שאבוא לביתי!

תירוץ: התם לשמוטיה נפשיה מבי נשיאה הוא דעבד.

דין בנושא קבלת תענית: אמר שמואל: כל תענית שלא קיבל עליו מבעוד יום - לאו שמיה תענית

שאלה: ואי יתיב מאי?

תשובה: אמר רבה בר שילא: דמי למפוחא דמליא זיקא.

שאלה: אימת מקביל ליה?

תשובה:

- רב אמר: במנחה
  - שמואל אמר: בתפלת המנחה.
- ניסיון להכריע: אמר רב יוסף: כוותיה דשמואל מסתברא, דכתיב במגילת תענית:
להן כל איניש דייתי עלוהי מקדמת דנא ייסר. מאי לאו **ייסר** עצמו בצלו?
דחייה: לא, יאסר עצמו.
מחלוקת בעניין: פליגי בה רבי חייא ורבי שמעון ברבי:

חד אמר	וחד אמר
ייסר	יאסר
כדאמרינן	יחיד שקיבל עליו שני וחמישי של כל השנה כולה, ואירעו בס ימים טובים הכתובין במגילת תענית, אם נדרו קודם לגזרתנו - יבטיל נדרו את גזרתנו. ואם גזרתנו קודמת לנדרו - תבטל גזרתנו את נדרו

רבי	רבי אליעזר בר שמעון
עד שיעלה עמוד השחר	עד קרות הגבר

צמצום דברי הברייתא : אמר אביי : לא שנו אלא שלא גמר סעודתו, אבל גמר סעודתו - אינו אוכל.

קושי: איתביה רבא : **גמר ועמד הרי זה אוכל!**

תירוץ : התם כשלא סילק.

גירסה אחרת של הסוגיה :

צמצום דברי הברייתא : אמר רבא : לא שנו אלא כשלא ישן, אבל ישן - אינו אוכל.

קושי : איתביה אביי : **ישן ועמד הרי זה אוכל!**

תירוץ : התם במתנמנם.

שאלת בירור : היכי דמי מתנמנם?

תשובה : אמר רב אשי : נים ולא נים, תיר ולא תיר, דקרו ליה ועני, ולא ידע אהדורי סברא, וכי מדכרי ליה - מדכר.

דין : אמר רב כהנא אמר רב : יחיד שקיבל עליו תענית - אסור בנעילת הסנדל, חיישינן שמא תענית צבור קיבל עליו.

שאלת בירור : היכי ליעבד?

תשובה : אמר רבה בר רב שילא : לימא הכי : למחר אהא לפניך בתענית יחיד.

מעשה לסתור : אמרו ליה רבנן לרב ששת : הא קא חזינן רבנן דמסיימי מסנייהו ואתו לבי תעניתא!

דחיה : איקפד, ואמר להו : דלמא מיכל נמי אוכל.

נוהגים אחרים בעניין נעילת הסנדל :

- אביי ורבא מעיילי כי מסיימי אפנתא.
- מרימר ומר זוטרא מחלפי דימינא לשמאלא, ודשמאלא לימינא.
- רבנן דבי רב אשי נפקי כי אורחיהו. סברי כי הא דאמר שמואל : אין תענית צבור בבבל אלא תשעה באב בלבד.

משנה. **עברו אלו ולא נענו - בית דין גוזרין שלש תעניות אחרות על הצבור, אוכלין ושותין מבעוד יום, ואסורין במלאכה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה, ונועלין את המרחצאות.**

קושי : בשלמא כולו - אית בהו תענוג : **רחיצה וסיכה ותשמיש המטה**, אבל **מלאכה** - צער הוא!

תירוץ 1 : אמר רב חסדא אמר רב ירמיה בר אבא : אמר קרא **קרא 103 אצרה 100**

לקניס - כעצרת, מה עצרת אסור בעשיית מלאכה - אף תענית אסור בעשיית מלאכה.

דחיה : אי מה עצרת מאורתא - אף תענית נמי מאורתא!

תירוץ 2 : אמר רבי זירא : לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי ירמיה בר אבא : אמר קרא **100**

לקניס, דומיא דאסיפת זקנים, מה אסיפת זקנים ביום - אף צום נמי ביום.

קושי : ואימא מטיהרא?

תירוץ : אמר רב שישא בריה דרב אידי : מסייע ליה לרב הונא, דאמר מצפרא כינופיא.

הסבר התירוץ : היכי עבדי? - אמר אביי : מצפרא עד פלגא דיומא מעיינינן במילי

דמתא, מכאן ואילך רבעא דיומא קרינן בספרא ואפטרטא, מכאן ואילך בעינן

רחמי. שנאמר (נחמיה ט') **ו'קו'א א' צ'אדט ו'קרא בספר תורת ה'**

א'היבס רבצית יום ורבצית מתודיס ומסתחויס לה' א'היבס.

